

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії
Ректор ПВНЗ
«Європейський університет»

 І.І. Тимошенко
«1» 03 2021 р.

Факультет інформаційних систем та технологій
Кафедра інформаційної, бібліотечної, архівної справи та гуманітарних
дисциплін

ПРОГРАМА

для вступного іспиту
з української мови
(на основі повної загальної середньої освіти, 11 класів)
На здобуття освітнього рівня «Бакалавр»

Програму рекомендовано
кафедрою інформаційної, бібліотечної,
архівної справи та гуманітарних дисциплін

Київ – 2021

Програма вступного екзамену з української мови Пояснювальна записка

Вступний екзамен з української мови на спеціальність 013 Початкова освіта, 231 Соціальна робота, 014. 12 Середня освіта (образотворче мистецтво) на основі повної загальної середньої освіти вступники складають у формі тестів. Програма вступного екзамену з української мови складена на основі чинних програм для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Мета вступного випробування – перевірка рівня володіння вступником практичними вміннями та навичками з української мови як основою формування професійних умінь та навичок майбутнього спеціаліста.

Основною метою вивчення української мови є формування національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно доцільно користуватися засобами рідної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності; сприяння всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному громадянському, морально-етичному, соціальному становленню й самореалізації особистості в сучасному світі; формування і утвердження гуманістичного світогляду особистості, орієнтованої на вищі національні та загальнолюдські ідеали й цінності.

Тестові завдання допоможуть виявити рівень знань, умінь та навичок вступника з української мови, сформованих в 5-11 класах.

УКРАЇНСЬКА МОВА

Зміст програми

Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови.

Звуки мови й звуки мовлення. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі.

Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ.

Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади.

Уподібнення приголосних звуків.

Спрощення в групах приголосних.

Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.

Основні випадки чергування у-в, і-й.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці.

Лексичне значення слова.

Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова.

Омоніми. Синоніми. Антоніми.

Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика.

Лексичні запозичення з інших мов.

Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни.

Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання.

Застарілі й нові слова (неологізми).

Нейтральна й емоційно забарвлена лексика.

Поняття про стійкі сполуки слів і вирази: фразеологізми, приказки, прислів'я, афоризми.

Типи словників.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна.

Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безафіксний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу.

Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах.

Морфологія

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Іменники власні та загальні, істоти й неістоти.

Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду.

Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах.

Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини.

Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта.

Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Буква -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни.

Відмінювання іменників, що мають лише форму множини.

Невідмінювані іменники в українській мові. Відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ та імен по батькові.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший.

Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Повні й короткі форми якісних прикметників. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди числівників за значенням: кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові.

Групи числівників за будовою. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) один, одна;
- 2) два, три, чотири;
- 3) від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;
- 4) сорок, дев'яносто, сто;

- 5) двісті — дев'ятсот;
- 6) нуль, тисяча, мільйон, мільярд;
- 7) збірні;
- 8) дробові.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками.

Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані (дієслова теперішнього, майбутнього й минулого часів), відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то).

Безособові дієслова.

Вид дієслова: доконаний і недоконаний. Творення видових форм.

Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній.

Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способу дієслів.

Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу).

Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу).

Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу.

Відмінювання дієприкметників.

Дієприкметниковий зворот.

Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення.

Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди прислівників за значенням: місця, часу, причини, мети, способу дії, міри і ступеня, ознаки.

Ступені порівняння означальних прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого ступеня.

Прийменник як службова частина мови.

Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені.

Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови.

Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, розділові, протиставні) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні).

Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови.

Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук як частина мови.

Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні.

Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.

Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова.

Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення.

Порядок слів у реченні.

Види речень у сучасній українській мові за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за будовою (прості й складні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення
Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета.

Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Основні функції та способи вираження компонентів складеного присудка: вираження граматичного значення присудка (функція допоміжної частини) та вираження основного лексичного значення присудка (функція основної частини — неозначеної форми дієслова чи іменної частини).

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення.

Додаток.

Типи обставин за значенням.

Способи вираження означень, додатків, обставин.

Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена:

односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено- особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень.

Речення з однорідними членами. Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами.

Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені.

Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення.

Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки — непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові.

Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова.

Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні.

Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові).

Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером

Зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами - реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою.

Цитата як різновид прямої мови.

Діалог.

Лінгвістика тексту

Складне синтаксичне ціле (ССЦ), його основні ознаки. ССЦ й абзац. Види та засоби міжфразового зв'язку. Актуальне членування речення: «дане» й «нове».

Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

Орфоепія

Вимова голосних (наголошених і ненаголошених). Вимова приголосних:

- 1) [дж], [дз];
- 2) [г];
- 3) груп приголосних (уподібнення, спрощення);
- 4) м'яких і пом'якшених приголосних;
- 5) подовжених приголосних. Вимова слів з апострофом.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів.

Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, я, ю, є, і; сполучення йо, ьо.

Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа.

Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок.

Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів.

Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ.

Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників.

Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків)

Пунктуація

Розділові знаки в кінці речення.

Розділові знаки в простому й складному реченнях.

Розвиток мовлення

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування.

Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність).

Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.

Типи мовлення (розповідь, опис, роздум). Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму.

Рекомендована література для підготовки до вступного екзамену з української мови

Основна література

1. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ : Грамота, 2018. 208 с.
2. Ворон А. А., Солопенко В. А. Українська мова. Профільний рівень: підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 288 с.
3. Глазова О. П. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 224 с.

4. Голуб Н. Б., Новосьолова В. І. Українська мова (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. К. :Педагогічнадумка, 2018. 200 с.
5. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова : (рівень стандарту) : підручник для 10 кл. закладів загальн. серед. Освіти. Київ : Генеза, 2018. 192 с.
6. Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О. Українська мова (профільний рівень) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2018. 272 с.
7. Шевчук С. В. Українська мова (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ; Ірпінь : ТОВ «Видавництво «Перун», 2018. 256 с.
8. Ющук І.П. Українська мова [рівень стандарту] : підручник для 10 кл. закладів загальн. серед. освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. 2018. 208 с.

Додаткова література

1. Гливінська, Л. К. Сучасна українська мова. Фонетика. Орфоепія [Текст] : навч. посіб. / Леся Гливінська ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Логос, 2010. – 415 с.
2. Лахно, Н. В. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія [Текст] : завдання і вправи : навч. посіб. / Н. В. Лахно. – Київ : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. – 142 с.
3. Корнієнко, І. А. Сучасна українська літературна мова [Текст] : навч.-метод. посіб. : у 2 ч. / І. А. Корнієнко ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв : Іліон, 2014. Ч. 1 : Граматика. Словотвір. Морфеміка. Морфологія. Іменні частини мови. – 2014. – 207 с.
4. Спанатій, Л. С. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. С. Спанатій. – Миколаїв : Іліон, 2015. – 371 с.
5. Сучасна українська літературна мова. Практикум із синтаксису [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Контрчук Г. К.] ; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. – Вид. 2-е, зі змін. і допов.– Житомир : Волинь, 2010. –343 с.
6. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика [Текст] : підручник / А. К. Мойсієнко [та ін.]. – К. : Знання, 2010. – 270 с.
7. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис [Текст] : підручник / А. К. Мойсієнко [та ін.]. – К. : Знання, 2010. – 374 с.
8. Хрустик, Н. М. Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір [Текст] : підручник / Н. М. Хрустик. – Одеса : Фенікс, 2015. – 268 с.
9. Федурко, М. Сучасна українська мова: збірник завдань для самостійної роботи [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Марія Федурко, Галина Філь, Єлена Купцевичова. – Дрогобич : [РВВ Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка], 2010. – 116 с.
10. Сучасна українська літературна мова. Практикум із синтаксису [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Контрчук Г. К.] ; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. – Вид. 2-е, зі змін. і допов.– Житомир : Волинь, 2010. –343 с.
11. Ющук, І. П. Українська мова [Текст] : підруч. для студ. філол. спец. вищих навч. закл. / І. П. Ющук. – К. : Либідь, 2003. – 639 с.